

X JUGOSLAVENSKI SIMPOZIJ — SNAŽAN PODSTICAJ UNAPREĐENJA SJEMENARSTVA

Sekcija za sjemenarstvo SPITH-e bila je domaćin X jugoslavenskom simpoziju o sjemenarstvu, održanom od 3. do 5. travnja ove godine u Plitvičkim jezerima, u organizaciji Društva sjemenara Jugoslavije.

Dvodnevna rasprava o vitalnim problemima sjemenarstva u našoj zemlji pokazala je da u toj oblasti naša poljoprivreda bilježi značajan napredak, rezultate ravne svjetskim dostignućima. Znanstvenici su praksi osigurali velik broj vlastitih selekcija, koje svojim genetskim osobinama pridonose ostvarenju vrhunskih prinosa, stručnjaci u praktičnoj primjeni i doradi savladali su tehnologiju za korištenje tog golemog potencijala, a promet sjemenom se postupno prilagođava uvjetima suvremenog tržišta.

Izašli smo i na međunarodno tržište kao snaga koja se može ravnopravno nositi i s najrazvijenijim agrarnim zemljama. Nauci i struci odato je puno priznanje.

Međutim, dva radna dana je, ipak, bilo premalo a da sjemenari Jugoslavije ukažu i na brojne propuste i nedorečenosti u oblasti sjemenarstva, koji koče brži hod i nauke i prakse, tim prije što za takav brži hod postoje objektivne pretpostavke i mogućnosti. Tražili su se — nalazili — propusti u vlastitim redovima, ali se je ukazalo i na nedorečenosti sistema, koji zahtijeva od sjemenara uvijek sve više i bolje, no istovremeno je i dužan da im pomogne osiguranjem osnovnih uvjeta za nesmetano i efikasno stvaralaštvo u sjemenarstvu.

Pozitivna je činjenica da se iznošenje teškoća nije transformiralo u tužaljke i optuživanja, jer je rasprava bila usmjerena na iznalaženje konstruktivnih rješenja u okviru vlastitih snaga i mogućnosti. Zaključci koji se mogu izvući na temelju osam referata, tridesetak koreferata i brojne diskusije, solidna su osnova za smjernice koje će Društvo za sjemenarstvo Jugoslavije ugraditi u svoj program rada za naredno razdoblje. Ako se društvene snage unutar sjemenarstva angažiraju na toj platformi — a sjemenari su i na Plitvicama pokazali da znadu šta hoće — može se graditi modernije, našoj praksi i mogućnostima primjerenije i efikasno sjemenarstvo.

Najkraće sažeto, na Simpoziju je ukazano na potrebu čvršćeg povezivanja nauke s udruženim radom, zatim na imperativ jedinstvenog dijaloga na nivou Jugoslavije, kao i na međusobno povezivanje i okrupnjavanje proizvodnje sjemena kao reprocjeline.

Potvrđen je jedinstveni stav i zahtjev da se sjemenarstvu prizna tretman i status od posebnog društvenog interesa, a s tim onda valja uskladiti i zakonsku regulativu.

Jedna od bitnih pretpostavki unapređenja sjemenarstva i još jačeg prodora na svjetsko tržište jeste bitka za kvalitetu sjemenske robe, te je u vezi s tim postavljen zahtjev za slobodno formiranje cijena sjemenu. U istom cilju, istaknuto je, nužno je poštiti kontrolu proizvodnje.

Ozbiljnoj kritici je podvrgnuta dosadašnja praksa neopravdanog i nesхватljivog zapostavljanja proizvodnje sjemena krmnih kultura, industrijskog i povrtnog bilja. Istaknuto je da se agronomska struka ne može i ne smije zadovoljiti dosadašnjim rezultatima kojima je riješeno samo nekoliko tzv. strateških kultura.

Također je istaknuto da su introdukcije stranog sortimenta neophodne, ali ih je potrebno staviti pod oštru društvenu i stručnu kontrolu.

Svi su referati odštampani u časopisu »Semenarstvo«, glasilu Društva za sjemenarstvo Jugoslavije, koji je na X simpoziju ugledao svjetlo dana kao pilot-broj, a od polovine godine izlazit će kao mjesečnik. Osnivanje vlastitog časopisa još je jedna potvrda odlučnosti i uspjeha jugoslavenskih sjemenara da u rješavanju svojih problema nastupaju organizirano, udruženo i sistematski.

Opća je ocjena da je X jugoslavenski simpozij o sjemenarstvu velik doprinos unapređenju sjemenarstva, jer je dao snažan impuls za širi pristup rješavanju problema u ovoj složenoj oblasti poljoprivredne proizvodnje u našoj zemlji.

Sveopćem zadovoljstvu sjemenara Jugoslavije što su se nakon osam godina ponovo našli na okupu, pridonio je, bez sumnje, i prekrasan ambijent Plitvičkih jezera, jer se je našlo prilike i vremena čak i za kratku vožnju jezerom. To je za sve, a pogotovo za one koji su prvi puta imali prilike vidjeti ovaj prirodni fenomen, bio nezaboravan doživljaj. (n.)

ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA ZADRUŽNOG SAVEZA SLAVONIJE I BARANJE

U prisustvu većeg broja predstavnika zadružnih organizacija, OOK-a i drugih vidova organiziranosti poljoprivrednika, predstavnika zadružnog saveza Hrvatske, SK, ZO, PK i drugih, održana je u Osijeku izborna Skupština Zadružnog saveza Osijek. Na Skupštini je prihvaćen Izvještaj o radu Saveza, Izvještaj o financijskom planu prihoda i rashoda za 1983. g., Program rada i Financijski plan za 1984. g., izabran je novi Izvršni odbor, te predsjednik i tajnik Saveza.

Izvještaj o radu podnio je Stevo Banić, dipl. ing. dosadašnji tajnik Zadružnog saveza. I unatoč znatnim teškoćama oko opskrbljivanja poljoprivrede reprodukcijским materijalom u 1983. g. postignuti su u poljoprivrednoj proizvodnji zadovoljavajući rezultati. U proizvodnji pšenice na 64.554 ha uz prosječan prinos 4,6 t/ha proizvedeno je 296.948 tona pšenice. Plan otkupa od 135.632 tone realiziran je sa 196.000 tona, što čini 61% ukupne proizvodnje. Berba kukuruza izvršena je na 148.997 ha s prosječnim prinosom od 6,3 t/ha i ukupnom proizvodnjom 940.000 tona, te otkupom od 300.000 tona. U proizvodnji šećerne repe, uljarica i drugog industrijskog bilja nisu postignuti zadovoljavajući rezultati. Uslijed niza okolnosti smanjena je i stočarska proizvodnja. Tako je u odnosu na 1982. g. smanjena proizvodnja i isporuka:

- tovnih svinja sa 445.271 komada na 404.775 komada
  - tovnih prasadi sa 31.457 na 24.735 komada
  - brojlera sa 4.793.000 komada na 4.262.000 komada
  - mlijeka sa 142.421.000 litara na 140.850.000 litara
- itd.

I unatoč neznatnog pada pojedinih proizvodnji Slavonija i Baranja značajan je proizvođač niza poljoprivrednih proizvoda. Individualni sektor u Slavoniji i Baranji posjeduje 58% obradivih površina regije (37% Osijek i B. Manastir do 77% Sl. Požega) i proizvodi 36% pšenice, 68% kukuruza, 11% šećerne repe, 20% suncokreta, 73% tovnih svinja, 66% tovnih goveda i 77% mlijeka. Individualni sektor Slavonije i Baranje zauzima značajno mjesto u proizvodnji i u SR Hrvatskoj — 65% pšenice, 75% kukuruza, 95% šećerne repe, 100% suncokreta, 54% tovnih svinja, 20% tovnih junadi itd.

Obradive površine u posljednjih 10 godina smanjene su za 40.000 ha, proizvodnja pak povećana je; pšenice za 40.000 tona ili 20%, kukuruza za 120.000 tona ili 45% itd. Smanjen je i broj krava na individualnom sektoru za 10.000 komada, a otkup mlijeka povećan je za 30 milijuna litara ili 70%. Broj tovnih junadi povećan je za 20.000 komada ili za 70%, svinja za 100.000 komada ili 30% itd.

Ukupni prihod realiziran je sa 3.170 milijardi st. din. ili za 57% više. Dohodak s 360 milijardi st. din. ili 55% više, fondovi sa 72 milijardi st. din. ili 38% više. Znatno više su porasli fondovi i dohodak u poljoprivrednim zadrugama nego li u OOK-a i iznose:

Fondovi	3,6	1,8
Dohodak	12,1	8,9

Organiziranost — broj zadružnih organizacija, OOK-a i drugih vidova organiziranosti, kao i neznatan broj udruženih proizvođača u te organizacije na pojedinim područjima više je nego li zabrinjavajuće. Relativan je pojam što je to »udruženi poljoprivrednik«. Tako je na području općine:

- Beli Manastir u 10 zadruga udruženo 19,5% poljoprivrednih domaćinstava
- Donji Miholjac u 4 OOK-a udruženo 8,11% domaćinstava
- Đakovo u 5 OOK-a i 2 zadruge udruženo 2,9 poljoprivrednih domaćinstava
- Našice u 4 OOK-a i 2 zadruge udruženo 6,4% poljoprivrednih domaćinstava
- Nova Gradiška u 1 OOK-a i 2 zadruge udruženo 1,84% domaćinstava
- Orahovica u 1 OOK-a udruženo 2,18% poljoprivrednih domaćinstava
- Osijek u 5 OOK-a i 1 zadruga udruženo 7,31% poljoprivrednih domaćinstava
- Podravska Slatina u 1 OOK-a udruženo je 7,75% domaćinstava
- Slavonska Požega u 5 OOK-a udruženo je 16,7% domaćinstava
- Slavonski Brod u 3 OOK i 9 poljoprivrednih i veterinarskih stanica udruženo je 3,7% poljoprivrednih domaćinstava
- Valpovo u 1 OOK-a udruženo je 3,7% poljoprivrednih domaćinstava
- Vinkovci u 4 OOK-a i 1 zadrugu udruženo je 1,9% domaćinstava
- Vukovar u 5 OOK-a i 3 zadruge udruženo je 6,89% poljoprivrednih domaćinstava
- Županja — u 1 OOK-a udruženo je 1,43% poljoprivrednih domaćinstava.

U svim tim organizacijama radi i djeluje 120 stručnjaka (agronoma i veterinar), a ukupne pak poljoprivredne površine što ih posjeduju poljoprivredni proizvođači dostižu 347.000 ha, što znači da na jednog stručnjaka otpada 2.891 ha površina. U Savezu komunista na regiji, svega 1% su individualni proizvođači.

Problem opskrbljenosti poljoprivrede, posebno mineralnim gnojivima, u ovom trenutku jedan je od limitirajućih faktora daljnega unapređivanja poljoprivredne proizvodnje. Organizacija poljoprivredne proizvodnje namijenjene izvozu, a za uvoz neophodnih sirovina za proizvodnju mineralnih gnojiva, zaštitnih sredstava, guma, te rezervnih dijelova za poljoprivrednu mehanizaciju putem zadružnih organizacija, jedina je alternativa unapređenja poljoprivrede.

Problemi obrazovanja neposrednih proizvođača, neznatna ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju, slabo korištenje prirodnih resursa, uređenje zemljišta, korištenje površina za dvije žetve, postna sjetva, korištenje sekundarnih sirovina i drugo, bili su osnov rasprave u kojoj su učestvovali mnogi sudionici među kojima i predsjednik Zadružnog saveza Hrvatske Josip Smodlaka i predsjednik Privredne komore Slavonije i Baranje Branko Zibar dipl. ing.

Za novog predsjednika Zadružnog saveza Slavonije i Baranje izabran je poznati zadružni radnik Stevo Banić dipl. ing., a za tajnika Mirko Macukarić.

Stjepan Brlek, dipl. ing

ORGANIZIRANJE INDIVIDUALNIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA NA PODRUČJU OPĆINE ŽUPANJA U PROIZVODNJI MLIJEKA

Proizvodnja mlijeka na području Općine Županja odvija se putem PPKŽ — OOK »Napredak« Županja.

Općina Županja je smještena na krajnjem jugoistoku naše Republike i Slavonije, a na području Općine u 16 mjesto živi oko 50.000 većinom polj. stanovništva.

Sva su sela veoma velika između 3.000 i 7.500 stanovnika i djeluju kao urbanizirana naselja. Iz toga razloga stoka se u selima uzgaja uglavnom u stajama sa veoma malim mogućnostima njenog ispusta na pašu. Kako se Općina Županja proteže isključivo na ravničarsko intenzivno ratarskom području, ratarska proizvodnja je dominantna. Komasačije, arondacije i kanalizacija su likvidirali pašnjake i livade, tako da su sve površine privedene intenzivnoj ratarskoj proizvodnji. Kupovinom traktora staje u kojima su se nekada uzgajali konji ostaju prazne i zbog toga razloga prišlo se jeftinim adaptacijama tih objekata za suvremenu govedarsku proizvodnju. U tim stajama sa ulaganjima od 2 do 5 milijuna st. dinara po stajalištu postavljaju se novi prozori, vrata, izbijaju pregradni zidovi, a ugrađuju kanali za izdubivanje, vezovi, pojilice, hranidbeni hodnik, valov, strojna muza, septička jama i drugo, čime se postiže suvremeni način uzgoja uz male novce i s malim investicijskim opterećenjem proizvodnje. Kapaciteti tih staja su kao i onih koje su građene kao nove, a iznose 10 do 15 vezova.

Od 1972. god. do 1983. god. izgrađeno je i adaptirano ukupno 156 takvih objekata sa 1.500 stajališta. Uz sve ove objekte građeni su i trenč silosi i silo tornjevi za siliranje kukuruza. Silosa do danas imamo sagrađeno 220 kom. s ukupnim kapacitetom 1200 vagona. Kukuruz ovako spremljen, odnosno konzerviran daje najveće količine hranidbenih jedinica po ha, a izravno ga s njive stavljamo u staje stoci na raspolaganje u najprobavljivijem stanju, a izbjegnuti su troškovi transporta do sušara, sušenje, daljnje dorade, što takođe znatno snizuje troškove proizvodnje. Svi ovakvi stočari trebaju i odgovarajuću mehanizaciju kao što su silažni kombajni, cisterne za izdubivanje, čekićari velikog kapaciteta i drugo. Da bismo izbjegli velika pojedinačna ulaganja u te strojeve nastojimo da na nivou jednoga sela njih 3, 4, 5 pa i više kupuju te strojeve udruženim međusobnim sredstvima, ili sredstvima osnovne organizacije kooperanata u čemu imamo dosta dobre rezultate, jer do danas imamo oko 30 takvih strojeva.

Pokazalo se da upotreba tih strojeva u gospodarstvu traje jedan do dva, a najviše do pet dana u godini, a obično se ti strojevi ne mogu koristiti s jednim traktorom kao npr. silažni kombajn, nego u procesu siliranja treba učestovati tri do četiri traktora, što se u njihovom zajedništvu izvrsno dobro uklapa.

Udruženi poljoprivrednici u ovom zajedništvu rade jedan kod drugoga pri čemu se postiže maksimalna iskorištenost mehanizacije, a silosi se kva-

litetno i brzo pune, te dobro gaze što je osnovni preduvjet za kvalitetnu silažu.

Osim kukuruzne silaže u ishrani krava nastojimo maksimalno uključiti nuzproizvode ratarske proizvodnje. Budući na našem području u ratarstvu uglavnom u plodoredu učestvuju: kukuruz, pšenica, š. repa, soja i zadnje vrijeme malo manje suncokret te lucerna. Proizvođači uglavnom osnovne ratarske proizvode prodaju kao što su dio kukuruza kojega ne siliraju, zatim pšenicu, korijen š. repe, soju i suncokret. Uz lucernino sijeno, silirani kukuruz, nastojimo maksimalno kroz stoku oplemeniti jeftine nuzproizvode ratarskih nabrojjenih proizvoda, a ti nuzproizvodi su posije, glave i list š. repe, suhi i sirovi rezanac, te veoma vrijedan proteinski nuzproizvod od soje i suncokreta, a to su sačme od soje i suncokreta.

Uz kupovinu vitaminsko mineralnih dodataka od ovih se nuzproizvoda može izbalansirati veoma kvalitetan obrok za krave kojega i sa današnjim cijenama mlijeka kroz krave ipak oplemenjujemo. U ovakvom obliku ishrane obično je sa 10 ha zemlje moguće uzgajati oko 10 grla krupne stoke — krava i junadi. Na žalost u ovom slučaju stoku podvrgavamo ratarstvu, a ne ratarstvo stočarstvu, jer bi u tom slučaju ako bi ratarstvo podvrgli stočarstvu kroz ishranu stoke, neke ratarske proizvode obezvređivali a ne oplemenjivali. Ovdje prvenstveno mislim na kukuruz i njegovu današnju cijenu.

Dobro organiziran uzgojno selekcijski rad na Općini Županja primjenjuje se na oko 850 krava od kojih nastojimo uz manju kupovinu rasplodnih junica sa strane osigurati dovoljan priliv rasplodnog podmlatka za remont matičnog stada. Ukupno u uzgoju na području Općine oko 5.000 krava na individualnom sektoru, a mlijeko se otkupljuje od oko 3.000 grla. Ovakvom koncepcijom rada u uzgoju krava muzara imamo 101 domaćinstvo sa prosječnom proizvodnjom tržnog viška mlijeka 16.520 litara, a ta domaćinstva predaju oko 20 % ukupnog otkupa mlijeka. Cilj nam je da u ovakvim stajama dodatno zapošljavamo iz domaćinstva onu radnu snagu koja nije radno sposobna za rad sa strojevima u polju, a to su starije osobe, mlađa omladina pa i žene.

Specijalizacijom domaćinstava na robnu proizvodnju mlijeka uz obogaćivanje ovih porodica sa stočarskim znanjem i stočarskom kulturom, postizemo zadovoljavajuće rezultate u proizvodnji mlijeka. Ovakav oblik proizvodnje mlijeka želimo proširivati i cilj nam je da današnjih 101 domaćinstvo sa prosječnom proizvodnjom od 16.520 l mlijeka povećamo sutra na 200 takvih domaćinstava. Nije nam cilj u današnjim uvjetima proizvodnje mlijeka imati jednoga stočara sa 50 krava jer bi s njime imali pretpostavljamo i 50 problema. Ukupna tržišna proizvodnja mlijeka na Općini Županja je u 1983. g. iznosila cca 9.000.000 l od čega je OOK-a »Napredak« Županja otkupila 7.887.081 l, ostalo su otkupili otkupljivači sa drugih područja. Ovo nije naš krajnji domet u proizvodnji mlijeka, ali ovakvim načinom mi smo u prošloj izuzetno teškoj godini imali veću proizvodnju u odnosu na rekordnu 1982. god. za 6 %.

Ukoliko bi se cijena kukuruza stavila u paritet s cijenama mlijeka, onda bi se cjelokupna ratarska proizvodnja mogla podvrći ovoj proizvodnji

što bi sigurno stvorilo nove ekonomske uvjete za još obilniju proizvodnju mlijeka i povećanje broja plotkinja kod robnih proizvođača mlijeka.

Proizvodna natjecanja u proizvodnji mlijeka i mesa organizirana su na području općine Županja u 4 kluba stočara s ukupno 98 natjecatelja. Ova natjecanja organiziramo već 16 godina, a nagrađeni natjecatelji stočari i ratari obišli su mnoge napredne stočarske krajeve kod nas, kao i mnoge napredne zemlje u Evropi gdje su se prikupljala nova znanja i praktična iskustva iz oblasti proizvodnje mlijeka i mesa.

Krajnje je vrijeme da stočar treba biti od strane društva postavljen u isti položaj kao i ratar, tada neće biti smanjenja broja plotkinja i pada proizvodnje mlijeka koje u današnjoj situaciji mogu očekivati i najbolje organizirana područja i gospodarstva.

Svima mora biti cilj da stočarsku proizvodnju unapređujemo i povećavamo, jer na taj način dajemo svoj doprinos našoj stabilizaciji, a ovaj naš primjer organiziranja proizvodnje mlijeka, dao je mislim dobre, praktične, organizacione i proizvodne rezultate.

PPK—OOK «Napredak» Županja

Ref. stočarstva:

Ivan Matić, dipl. inž.

XVI REGIONALNO ZBOROVANJE NAPREDNIH POLJOPRIVREDNIKA — TAKMIČARA REGIJE BJELOVAR

Ovih dana održano je u Grubišnom Polju već tradicionalno 16. zborovanje naprednih poljoprivrednika, te u poljoprivrednoj proizvodnji, poznate regije. Takmičenje je organizirano u 8 od 10 općina regije u 45 klubova s 3.416 takmičara, od čega u biljnoj proizvodnji 2.997 takmičara sa 6.265 ha i 419 u stočarstvu (2.016 krava i 368 krmača). Takmičenje jedino nije organizirano na području djelovanja SOUR »Podravka« općine Koprivnica i Daruvar. Na području pojedinih općina bilo je organizirano takmičenje u slijedećim proizvodnjama i brojem takmičara:

Bjelovar u 7 klubova u proizvodnji pšenice, kukuruza za zrno i silažu, sijeno na travnjacima sa 405 takmičara na 670 ha, mlijeko i prasad s 244 takmičara sa 1.107 krava i 308 krmača.

Čazma u 4 kluba u proizvodnji pšenice, kukuruza za zrno i silažu s 276 takmičara i 456 ha, krava i krmača s 11 takmičara sa 65 krava i 60 krmača.

Durđevac u 4 kluba u proizvodnji pšenice, kukuruza za zrno i silažu s 238 takmičara i 315 ha, mlijeko 50 takmičara sa 140 krava.

Garešnica u 5 klubova u proizvodnji pšenice, kukuruza za zrno i silažu, te krumpir sa 114 takmičara sa 194 ha, mlijeko sa 24 takmičara sa 108 krava.

Grubišno Polje u 3 kluba u proizvodnji pšenice i kukuruza za zrno i silažu sa 112 takmičara i 328 ha, te mlijeka s 31 takmičarem sa 129 krava.

Križevci u 4 kluba u proizvodnji pšenice, kukuruza za zrno i silažu sa 192 takmičara na 597 ha, te mlijeka 42 takmičara s 345 krava.

Pakrac u 3 kluba u proizvodnji pšenice, ječma i kukuruza sa 16 proizvođača i svega 11 ha.

Virovitica u 5 klubova u proizvodnji pšenice, kukuruza u zrnu, šećerne repe i duhana s 1.644 takmičara na 3.694 ha, te mlijeka sa 17 takmičara i 122 krave.

Najveći broj takmičara bio je prijavljen u proizvodnji duhana, njih 884 sa 2.886 ha, kukuruza njih 820 sa 1.609 ha, pšenice 595 sa 1.050 ha, šećerne repe 569 na 482 ha, kukuruz biljka-silaža 99 sa 189 ha, travnjaci 23 sa 18 ha, kukuruz — zrno — silaža 14 na 38 ha, krumpir 11 sa 25 ha i ječam 1 sa 1 ha. U stočarskoj proizvodnji 378 takmičara sa 2.016 krava i 41 takmičar sa 368 krmača.

Postignuta je prosječna proizvodnja pojedinih kultura po pojedinim općinama kako slijedi:

Rb.	OPĆINA	Kukuruz zrno kg/ha	Kukuruz silaza kg/ha	Pšenica kg/ha	Mlijeko prosj. po kravi 1
1.	Bjelovar	8.650	72.260	4.850	3.558
2.	Čazma	9.290	—	4.370	3.913
3.	Đurđevac	8.700	—	5.190	4.511
4.	Garešnica	8.300	63.830	4.770	4.114
5.	Grubišno Polje	9.620	—	5.660	4.310
6.	Križevci	8.530	56.600	4.900	4.367
7.	Pakrac	9.790	—	6.160	—
8.	Virovitica	7.890	—	5.020	2.525
UKUPNO:		8.730	60.520	4.820	3.826

Postignuta proizvodnja:

-- Krumpira u Garešnici	30,25 t/ha
--- Šećerne repe u Virovitici	37,80 t/ha
-- Duhana u Virovitici	1,58 t/ha
-- Ječma u Pakracu	4,09 t/ha
— Travnjaci u Bjelovaru	12,30 t/ha
— Prasadi po leglu u Bjelovaru	11,67 kom/leglo
— Prasadi po leglu u Čazmi	9,4 kom/leglo

Rekorderi po pojedinim proizvodnjama su:

— Pšenice — RUF Josip, Virovitica na 1,14 ha sa prosječnim prinosom od 8,38 t/ha i Janković Branko, Virovitica sa najvećom površinom od 13,7 ha i prosječnim prinosom od 6,10 t/ha, zatim Učenička zadruga OŠ Špišić Bukovica na 0,57 ha i prinosom od 8,65 t/ha, OŠ »G. Vitez« Žabno na 2 ha i s prinosom od 7,5 t/ha, OŠ »G. Jankes« Ivanska na 7 ha i prinosom od 5,39 t/ha.

— Ječma — Magdić Josip, Pakrac na 0,57 ha sa prinosom od 7,11 t/ha

— Kukuruz — Florijan Vid, Đurđić, Čazma na 1,14 ha i prinosom od 12,58 t/ha i Dobrijević Milan, G. Polje imao je najveće površine od 34 ha i postigao prosječni prinos od 9,72 t/ha.

— Kukuruz — silaza — zrno — Štefović Ivan, Čazma na 9,15 ha i prinosom od 12,65 t/ha.

— Kukuruz — silaza biljka — Hamonojec Petar, Bjelovar na 2,28 ha s prinosom od 97 t/ha.

— Krumpira — Rejman Josip, Garešnica, na 1,71 ha i prinosom od 39,5 t/ha.

— Šećerne repe — Koprivica Savo, Virovitica sa 0,71 ha i prinosom od 70,59 t/ha i Trbojević Ljubomir, Virovitica na 6,12 ha i prinosom od 42,16 ha.

— Duhan — Lukač Ivan, Virovitica na 5,7 ha sa prinosom od 2,04 t/ha i Jurić Zdravko, Virovitica za najveću površinu od 11,4 ha i prinosom od 1,64 t/ha.

— Travnjaci prirodni — Došen Stevo, Bjelovar na 1 ha s prinosom od 18,7 t/ha.

— Travnjaci zasijani — Ivković Stevo, Bjelovar na 0,57 ha i s prinosom od 18,90 t/ha.

— Mlijeko — Jagodić Marija, Križevci sa 18 krava proizvela je 103.105 kg ili po kravi 5,825 kg od čega je isporučila 90.455 l.

— Proizvodnja prasadi — Borovac Katica, Bjelovar s 3 rasplodne krmače proizvela je 70 odojaka, 11,67 po leglu, i Štefović Ivan, Čazma imao je 60 krmača i proizveo 1.127 komada prasadi, a po leglu je to 9,4 komada.

Stjepan Brlek dipl. ing.

---

* Zborovanju u Grubišnom Polju, pored velikog broja poljoprivrednika — takmičara — rekordera, stručnjaka, organizatora takmičenja, predstavnika društveno-političkih i radnih organizacija, stručnih i naučnih institucija sa područja regije Bjelovar i SR Hrvatske, prisustvovao je i drug Stevo Stanvuković, predsjednik Sekcije za društveno-ekonomske odnose u poljoprivredi Savezne konferencije SSRN Jugoslavije.

DVANAESTO REDOVNO ZBOROVANJE POLJOPRIVREDNIKA TAKMIČARA ČAZMA 1984.

U Štefanju — Čazma, održano je dvanaesto redovno zborovanje naprednih poljoprivrednika takmičara općine Čazma. U takmičenju je učestvovalo 286 poljoprivrednika u proizvodnji:

- kukuruza — 154 poljoprivrednika sa 288 ha
- pšenice — 122 poljoprivrednika sa 213 ha
- mlijeka — 9 poljoprivrednika
- prasadi — svega 1 poljoprivrednik.

Rekorder u proizvodnji kukuruza u 1983. g. bio je Forjan Vid iz Đurđica koji je na površini od 1,14 ha zasijanog kukuruza sortom BC 488 postigao prosječan prinos 12,56 t/ha. Drugu nagradu u proizvodnji kukuruza dobio je Franješ Mato iz Vagovine, koji je na površini od 12 ha zasijanih sa BC 488 postigao prosječan prinos od 11,60 t/ha suhog zrna. Posebnu nagradu u proizvodnji kukuruza za silažu i zrno dobio je Štefović Ivan iz Starog Štefanja za zasijanih 9,5 ha ZP 704 i BC 462 sa prosječnim prinosom od 12,65 t/ha — silaže zrno.

U proizvodnji pšenice prvu nagradu je dobio Štefović Mato iz Starog Štefanja na površini 2,25 ha sortom Libelula i prinosom od 4,9 t/ha. Drugu nagradu dobio je Trgovac Nikola iz Blatnice na površini od 0,57 ha s prosječnim prinosom od 5,88 t/ha (nije prvak jer nema najmanje 1 ha površine pod takmičenjem). Specijalna nagrada dodijeljena je učeničkoj zadruzi »Grga Jankeš« iz Ivanske za postignuti prosječni prinos na 7,41 ha od 4,55 t/ha suhog zrna pšenice. Specijalna nagrada dodijeljena je i Kupjak Mati iz Liščana koji je imao zasijanih 10 ha pšenice (novosadska rana).

U proizvodnji mlijeka prvu nagradu dobio je poznati stočar Taritaš Nikola iz Paljevine koji je sa 7 krava postigao proizvodnju od 32.450 litara — 1.151 kg mliječne masti ili prosječno po kravi 4.636 kg mlijeka u 305 dana standardne laktacije. Ovaj proizvođač predao je »Sireli« Bjelovar 27.302 kg mlijeka. Drugu nagradu u proizvodnji mlijeka dobio je Dolenec Mato iz Stare Ploščice koji je sa 6 krava proizveo 22.338 litara mlijeka, odnosno 919 kg mliječne masti ili prosječno po kravi 3.723 kg mlijeka u 305 dana standardne laktacije. Nagrade za isporučene količine mlijeka još su dobili:

- Štefović Mirko iz Starog Štefanja koji je »Sireli« isporučio 21.440 litara mlijeka
- Šegović Milan iz Zdenčaca za ispučenih 21.330 litara mlijeka.

U proizvodnji prasadi jedini i najuspješniji proizvođač općine, vjerojatno i regije, bio je u 1983. g. Štefović Ivan iz Starog Štefanja, koji je od 60 rasplodnih krmača proizveo 1.127 komada prasadi, što je prosjek po krmači 18,8 prasadi, odnosno po leglu 9,4 prasadi.

Svi ovi proizvođači dobili su naturalne nagrade u sjemenskom kukuružu, stočnom brašnu, posijama, mineralnim gnojivima i dr. u čijem fondu

nagrada su učestovali PIK Čazma, OOUR »Poljoprivreda«, Kooperacija i »Žito« Draganac, SIZ za poljoprivredu općine Čazma, Poljoprivredna zadru- ga Štefanje i Narta, OOK Ivanska, PIK Vrbovec — OOK Farkaševac, Insti- tut za oplemenjivanje bilja za FZP Zagreb, INA-Petrokemija Kutina i drugi.

Zborovanju je prisustvovao veliki broj poljoprivrednika i stručnjaka te općine, najodgovorniji društveno-politički radnici općine (predsjednik SO i IV skupštine i sekretar OKSKH, sindikata) predstavnici Zadružnog saveza ZO Bjelovar, »Agroopskrba« Zagreb, Instituta za oplemenjivanje bilja Zag- reb i drugi.

U vrlo opširnoj i sadržajnoj raspravi učestovao je veliki broj poljopri- vrednika, stručnjaka i drugih uzvanika. U raspravi je naročito istaknut pro- blem opskrbljenosti poljoprivrede reprodukcijским materijalom (mineralna gnojiva, zaštitna sredstva, rezervni dijelovi, gume i dr. reprodukcijски ma- terijal). Izraženo je i negodovanje poljoprivrednika zbog njihovog učestvo- vanja u prodaji poljoprivrednih proizvoda za dinarska sredstva plaćanja, a za reprodukcijски materijal koji je sastavni dio njihovih potreba nema devizne participacije. Paritet cijena na štetu poljoprivrednih kultura istak- nut je kao bitan element budućih mjera, o čemu će ovisiti interes poljo- privrednika, a time i veličina zasijanih površina.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

**XVI REGIONALNO ZBOROVANJE NAPREDNIH POLJOPRIVREDNIKA
— TAKMIČARA SLAVONIJE I BARANJE
(Aktivnosti Sekcije za sjemenarstvo SPITH-e)**

U Šaptinovicima — Našice, održano je 16 zborovanje naprednih poljoprivrednika — takmičara u poljoprivrednoj proizvodnji u 1983. g. Zborovanju je prisustvovao veliki broj naprednih poljoprivrednika — takmičara, poljoprivrednih stručnjaka — organizatora takmičenja, društveno-političkih radnika, poslovnih partnera i dr. među kojima i predsjednik Zadružnog saveza Hrvatske drug Josip Smodlaka.

Prije početka Zborovanja učesnike je pozdravio Drago Crnojević, tajnik Mjesne zajednice Šaptinovci. U ime domaćina prisutne je pozdravio i upoznao s rezultatima rada IPK Osijek mr Jovo Čuruvija, te predsjednik Izvršnog vijeća SO Našice.

Takmičenje je organizirano u svim općinama osim u Novoj Gradiški, Orahovici i Podravskoj Slatini, a organiziran je u 79 zadruga i OOUR-a u 164 kluba s 2.508 takmičara.

U proizvodnji pšenice takmičenje je organizirano u Belom Manastiru, Vinkovcima, Vukovaru, Osijeku, Sl. Požegi, Županji, Donjem Miholjcu i Našicama u 20 RO, 41 klubu sa 751 takmičarom na 1.134 ha, s proizvodnjom od 6.705,4 tone i prosječnim prinosom od 5.912 kg/ha.

Proizvodnja kukuruza organizirana je u svih 10 općina u 19 organizacija s 58 klubova, 876 takmičara na 1.599 ha i prosječnim prinosom od 10.875 kg/ha.

U proizvodnji šećerne repe na području Belog Manastira, Osijeka, Županje i Sl. Požege bilo je uključeno 10 organizacija s 15 klubova, 183 takmičara na 262 ha i prosječnim prinosom od 55.793 kg/ha.

Takmičenje u proizvodnji suncokreta organizirano je jedino u ROK Našice s 13 takmičara na 17 ha s prosječnim prinosom od 2.559 kg/ha.

U proizvodnji soje takmičenje je organizirano u Vukovaru i Sl. Požegi u 9 klubova sa 214 takmičara na 181 ha i s prosječnim prinosom od 2.343 kg/ha.

U proizvodnji krumpira takmičenje je jedino organizirano u PPK Kutjevu u 2 kluba s 50 takmičara sa 50 ha i prosječnim prinosom od 19.428 kg/ha. U istoj organizaciji jedino je organizirano takmičenje u proizvodnji duhana s 34 takmičara na 34 ha i prosječnim prinosom od 1.522 kg/ha.

Takmičenje u proizvodnji grožđa organizirano je pak jedino preko Poslovne zajednice za kooperativne odnose sa selom u Belom Manastiru s 12 takmičara na 23 ha i prosječnim prinosom od 11.530 kg/ha.

Takmičenje u proizvodnji mlijeka organizirano je u Belom Manastiru, Donjem Miholjcu, Đakovu, Našicama, Sl. Požegi, Vukovaru i Županji u 10 klubova sa 140 takmičara i 835 krava od kojih je isporučeno 3.504.339 litara mlijeka i prosječno isporučenih po kravi 4.197 litara na bazi 3,2 % mliječne masti.

U tovu junadi takmičenje je organizirano u Belom Manastiru, Đakovu, Sl. Požegi i Vukovaru u 6 klubova sa 50 takmičara i isporučenih 2.115 junači u prosječnoj težini 422 kg ili ukupno 891.928 kg mesa.

Takmičenje u tovu teladi bilo je organizirano jedino u Đakovu i Našicama u po 1 klubu sa 17 takmičara i isporučenih 4.515 teladi sa 1.018.745 kg ili prosječno 226 kg.

U tovu svinja takmičenje je organizirano u Belom Manastiru, Donjem Miholjcu, Đakovu, Našicama, Sl. Požegi, Vukovaru i Županji u 9 klubova (3 u Sl. Požegi) sa 120 takmičara i isporučenih 38.511 tovljenika u ukupnoj težini od 3.633.245 kg i prosječnom težinom od 94 kg.

Proizvodnja prasadi organizirana je u Đakovu, Našicama, Sl. Požegi i Vukovaru u 8 klubova (5 u Sl. Požegi) sa 48 takmičara i proizvodnjom 10.711 prasadi u prosječnoj težini od 25 kg.

Rekorderima je predsjednik Zadruženog saveza Hrvatske drug Smodlaka uručio srebrnjake s likom druga Tita, a primili su ih u proizvodnji:

— Pšenice — Lovaković Mato, Vinkovci — na 3,5 ha s prosječnim prinosom od 8,7 t/ha i Pavlović Stjepan — Sl. Požega na 1 ha s prosječnim prinosom od 8,22 t/ha

— Kukuruz — Babić Antun, Županja na 1,66 ha i s prosječnim prinosom od 16,03 t/ha i Markasović Stjepan, Vinkovci na 1,71 ha s prosječnim prinosom od 15,9 t/ha.

— Šećerne repe — Mandić Tomo, Beli Manastir na 6 ha s prosječnim prinosom 89,2 t/ha i Miličić Ivica, Županja na 1 ha s prosječnim prinosom od 88 t/ha

— Soje — Simić Milovan, Vukovar, na 0,71 ha s prosječnim prinosom od 3,9 t/ha

— Suncokreta — Sermek Milan, Našice na 5,7 ha i prosječnim prinosom od 1,8 t/ha

— Krumpira — Štimac Vinko, Sl. Požega na 1 ha s prosječnim prinosom od 27,3 t/ha

— Duhana — Jurić Pero, Sl. Požega na 1 ha s prinosom od 2,3 t

— Grožđa — Bonić Ištvan, Beli Manastir na 1,2 ha i prinosom od 19,2 t/ha

— Mlijeka — Perković Mato, Beli Manastir sa 18 krava isporučio je 120.000 litara mlijeka ili 6.667 litara po kravi.

— Tov teladi — Kleban Drago Našice, — 620 teladi i isporučio na daljnji tov 140,1 tonu ili prosječno 226 kg.

— Tov junadi — Filipović Drago, Sl. Požega — 160 junadi i isporučio 76,4 tona ili prosječno 477,5 kg.

— Proizvodnji prasadi — Vladislavljević Nikola, Vukovar isporučio 1.170 odojaka u količini od 29,9 t ili prosječno 25,56 kg/kom.

— Tov svinja — Balatinac Zvonko, Donji Miholjac za isporučenih 1.085 komada u težini od 108,5 tona ili prosječno 100 kg/kom.

Srebrnjake s likom druga Tita primilo je i nekoliko višegodišnjih organizatora i stručnjaka u takmičenju s područja regije.

KUD Šaptinovci izvelo je sadržajan kulturno-umjetnički program.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

XVI REGIONALNO ZBOROVANJE NAPREDNIH POLJOPRIVREDNIKA — TAKMIČARA ZAGREBAČKE REGIJE

U Mariji Bistrici je 6. travnja održano tradicionalno zborovanje naprednih poljoprivrednika Zagrebačke regije. Zborovanju, je, pored velikog broja poljoprivrednika — takmičara, prisustvovao veći broj poljoprivrednih stručnjaka — organizatora takmičenja, predstavnika radnih i stručnih institucija, društveno-političkih radnika općine Donja Stubica, zajednice općina i grada Zagreba, Zadružnog saveza Hrvatske, »Agroopskrbe« i drugih.

Sudionike zborovanja pozdravio je Josip Pešić, predsjednik SO Donja Stubica, a nagrađenima je na uspjehu čestitala predsjednica ZO Zagrebačke regije Milica Zvonar, a u raspravi je među ostalim sudjelovao i Stevo Stanivuković predsjednik sekcije za poljoprivredu Savezne konferencije SSRN.

Takmičenje je u 1983. g. organizirano u svim poljoprivrednim općinama Zajednice općina i grada Zagreba osim u Ivanić-Gradu, Novom Zagrebu i Samoboru, a općinsko zborovanje nije održano u Velikoj Gorici. Takmičenje je organizirano u 50 klubova s 20.020 takmičara, od čega u proizvodnji kukuruza 657 proizvođača, silaži kukuruza 156, pšenice 166, grožđa 2.877, vina 24, tovu teladi 758, tovu svinja 348, proizvodnji prasadi 6, tovu brojlera 5, proizvodnji mlijeka 14.015 i selekciji u stočarstvu 998 proizvođača.

Takmičenje je organizirano u:

- Donjoj Stubici u 2 kluba sa 625 takmičara, od čega u proizvodnji kukuruza 21 proizvođač, silaži kukuruza 10, tovu teladi i junadi 12, tovu svinja 2 i proizvodnji mlijeka 580 proizvođača.
- Dugom Selu u 4 kluba sa 950 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 16, silaži kukuruza 6, pšenice 6, tovu teladi i junadi 12, proizvodnji mlijeka 900 i u selekciji u stočarstvu 10 proizvođača.
- Jastrebarskom u 7 klubova sa 3.714 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 76, silaži kukuruza 24, proizvodnji grožđa 1.810, tovu teladi i junadi 48, tovu svinja 56 i proizvodnji mlijeka 1.700 proizvođača.
- Klanjcu u 3 kluba sa 770 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 51, silaži kukuruza 4, tovu teladi i junadi 19 i proizvodnji mlijeka 696 proizvođača.
- Krapini u 1 klubu sa 232 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 13, silaže 2, tovu junadi i teladi 31, tovu svinja 9 i proizvodnji mlijeka 177 proizvođača.
- Kutini u 8 klubova sa 1.936 proizvođača od čega u proizvodnji kukuruza 190, pšenice 160, grožđa 370, tovu teladi i junadi 51, tovu svinja 25 i proizvodnji mlijeka 1.140 proizvođača.
- Pregradi u 3 kluba sa 1.102 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 33, silaži kukuruza 11, proizvodnji vina 12, tovu teladi i junadi 129 i proizvodnji mlijeka 997 proizvođača.

- Sesvetama u 3 kluba s 1.322 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 34, silaže 7, proizvodnji grožđa 571, vina 12, tovu teladi i junadi 75 i proizvodnji mlijeka 623 proizvođača.
- U Vrbovcu u 1 klubu s 3.570 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 26, tovu teladi i junadi 69, svinja 73, proizvodnji prasadi 5, mlijeka 2.537 i selekciji u stočarstvu 974 proizvođača.
- Zaboku u 3 kluba sa 1.861 takmičarem od čega u proizvodnji kukuruza 64, silaži kukuruza 6, tovu teladi i junadi 12 i proizvodnji mlijeka 1.789 proizvođača.
- Zaprešiću u 4 kluba sa 828 proizvođača od čega u proizvodnji kukuruza 67, silaži kukuruza 35, tovu teladi i junadi 124, proizvodnji mlijeka 500 i selekciji u stočarstvu 2 proizvođača.
- U Zelini u 7 klubova sa 1.855 poljoprivrednika od čega u proizvodnji kukuruza 30, silaži kukuruza 44, proizvodnji grožđa 126, tovu teladi i junadi 160, svinja 183, proizvodnji mlijeka 1.200 i selekciji u stočarstvu 112 proizvođača.
- Zlatar Bistrici u 4 kluba sa 1.183 takmičara od čega u proizvodnji kukuruza 74, silaže 7, tovu teladi i junadi 16, proizvodnji prasadi 5, tovu brojlera 5 i proizvodnji mlijeka 1.076 proizvođača.

Priznanja, novčane i naturalne nagrade primilo je preko 60 rekordera, odnosno na svaku od proizvodnji po nagrada. Prve i najveće nagrade iznosile su od po 10.000 dinara, druge po 6.000 dinara, treće po 4.000 — 5.000 dinara. Uz novčane nagrade prvo i drugo nagrađeni dobili su i po 100 kg mineralnih gnojiva, a svi ostali i sjemenski kukuruz, razno sjeme i drugo u čiji su fond nagrade dodijelile mnoge organizacije i institucije. Prvo i drugo nagrađeni po pojedinim proizvodnjama su:

Kukuruza — Poldrugáč Ivan iz Poljane — Vrbovec — 6,4 ha a proizvodnja 11,82 t/ha, Herščak Zvonko Rakovec — Vrbovec 8,5 ha ϕ proizvodnja 11,14 t/ha

Silaža kukuruza — Jovović Milan — Duškovec — Pregrada 15 ha ϕ ukupno pr. 49,0 t/ha, Jurkas Ivan — Harmica — Zaprešić 5 ha = 27,8 t/ha.

Pšenice — Vdović Stjepan i Ivan, Repušnica — Kutina 14 ha ϕ pr. 4,6 t/ha, Posejpal Jaroslav, Međurić — Stubica 5,83 ha ϕ pr. 4,7 t/ha.

Grožđe — Večaj Ivan — G. Drenova — Zelina proizveo 20,6 t, Kokot Slavko, D. Reka — Jastrebarsko proizveo 19,7 t

Vino — Kos Đuro, Nespeš — Zelina 200 hl, Kos Mirko, Hrnjanec — Zelina 198 hl

Tov teladi i junadi — Dragija Stjepan, N. Mesto — Zelina 836 kom. = 110.352 kg, Sever Pavao, Bedekovčina — Zabok 675 kom. = 97.870 kg.

Tov svinja — Nizek Katica, Novo Mesto — Zelina 900 kom. = 63.505 kg
Tuković Franjo, Beloslavec — Zelina 842 kom. = 60.995 kg

Tov brojlera — Cmički Tomo — Tugonica — Zl. Bistrica 47.420 kom. = 83.050 kg, Putivić Stanko, Brestovec — Zl. Bistrica 49.726 kom. = 76.726 kg.

Proizvodnja odojaka — Baričević Tomica, Haganj — Vrbovec 1.248 kom. = 34.320 kg, Kranjec Milan, Grabec — Vrbovec 326 kom. = 8.476 kg.

Proizvodnja mlijeka — Bukal Anka, Brezine — Vrbovec isporučila 69.949 litara, Mikan Drago, Kupčina — Jastrebarsko isporučio 68.099 litara.

Selekcija u govedarstvu — Mikulaj Stjepan, Žarnica — Vrbovec 13 krava od čega 5 bikovskih majki i 7 natprosječnih, Poldrugáč Ivan, Poljana — Vrbovec 9 krava od 5 bikovskih majki i 4 natprosječne

Selekcija u svinjogojstvu — Baričević Tomica, Haganj — Vrbovec 64 rasplodne krmače, Kranjec Milan, Grabec — Vrbovec 18 rasplodnih krmača.

Van konkurencije — Mužek Slavko, Štuparje — Krapina 1,71 ha, kukuruzna prosječna proizvodnja 13,3 t/ha

Nagradu od 10.000 dinara i priznanje dobio je i Klepuć Vinko dipl. ing. iz Poljoprivredne stanice Jastrebarsko za dugogodišnji rad na organizaciji takmičenja na tom području.

Stjepan Brlek, dipl. ing.

16. ZBOROVANJE NAPREDNIH POLJOPRIVREDNIKA — TAKMIČARA »ŽUPANJA 1984«.

U Županji je, u prisustvu velikog broja naprednih poljoprivrednika — takmičara, poljoprivrednih stručnjaka — organizatora proizvodnje, društveno-političkih radnika i poslovnih partnera, instituta i dr., s područja Županije, regije Slavonije i Baranje, SAP Vojvodine i SR Hrvatske, održano uspješno zborovanje naprednih poljoprivrednika.

Uvodno izlaganje podnio je Biljan Ivan, dipl. ing. — direktor »Napredka« a po pojedinim proizvodnjama podnjeli su Tucaković Stjepan, dipl. ing. o rezultatima, uspjesima i nedostacima u ratarskoj, a Matić Ivan dipl. ing. u stočarskoj proizvodnji. O ukupnom uspjehu kombinata govorio je Herman Saidl, dipl. ecc. generalni direktor kombinata. Banić Stevo, dipl. ing. — u ime Zadružnog saveza Slavonije i Baranje govorio je o razvoju zadrugarstva na tom području u posljednjih 100 godina, kojom prilikom su uručena priznanja većem broju zadružnih radnika sa područja općine Županja.

U proizvodnji pšenice u 1983. g. postignuti su značajni rezultati i postignut prosječni prinos na individualnom sektoru u količini od 4.200 kg/ha, što je za 840 kg/ha više nego li 1982. g. ili 20 %. Na 25 — 30 % sjetvenih površina upotrebjeno je kvalitetno sjeme naših poznatih selektivnih površina upotrebjeno je kvalitetno sjeme naših poznatih selekcija, a upotreba sijalice također se koristi na većim površinama individualnih proizvođača, Primjena mineralnih gnojiva, posebno u prihrani, obavljena je trokrotno čak na 60 % površina — istina, ne u željenom asortimanu.

U 9 klubova naprednih poljoprivrednika sa 125 natjecatelja i 523 ha postignut je prinos od 5.816 kg/ha ili 28 % više od općinskog prosjeka. Prihrana pšenice obavljena je čistim hranivom u količini od 335 kg (N = 151, P = 86, K = 98).

U proizvodnji kukuruza na 85 % površina izvršeno je duboko oranje i postignut prosječni prinos od 5.400 kg/ha ili 200 kg više ili 3,7 % od prinosa u 1982. g. U kooperaciji taj prinos postignut je sa 6.500 kg/ha, a kod 154 natjecatelja na 202 ha postignuta je prosječna proizvodnja od 11.659 kg/ha ili 717 kg/ha, odnosno 6,55 % više nego li 1982. g. Ovakav rezultat, pored ostaloga, postignut je i obilatim gnojivom u količini od 358 kg čistog hraniva (N = 160, P = 85, K = 113).

U proizvodnji šećerne repe na ukupnoj površini od 13.340 ha postignut je prosječan prinos od 38.070 kg/ha s 15,24 % šećera ili 670 kg više nego li prethodne 1982. g. Članovi kluba natjecatelja postigli su prinos od 63.542 kg/ha. Potrošnja gnojiva iznosila je 446 kg čistog hraniva (N = 175, P = 115, K = 156).

U stočarskoj proizvodnji došlo je u 1983. g. do izvjesne stagnacije. I unatoč tome postignuti su određeni rezultati. Izgrađena su 42 silo-tornja kapaciteta 200 vagona za ishranu — tov svinja i 200 trenč-silosa s preko 1.000 vagona silaže za ishranu i tov goveda. Izgrađeno je ili adaptirano 124 objekata s 1.500 vezova i 750 pojilica i 150 muznih aparata itd. Nabavljen je veći broj mehanizacije koju su zajednički nabavili udruženi proizvođači. Nabavljena je i 72 nazimica, 8 nerastova, 63 rasplodne junice itd.

Na području općine otkupljeno je preko 9 milijuna litara mlijeka na 16 uređenih sabirališta, što je za 451.000 litara više nego li 1983. g. U proizvodnji mlijeka takmičio se 101 proizvođač, koji je proizveo 1.652.000 litara mlijeka ili po domaćinstvu preko 16.350 litara mlijeka. Od ukupno 5.000 krava na području općine, 2.000 se nalazi kod 2.000 domaćinstava, a 3.000 krava kod 1500 domaćinstava. Pod selekcijom se nalazi 850 rasplodnih krava i junica.

Rekorderi u 1983. g. bili su u proizvodnji:

- pšenice — Pavlek Stjepan iz Vrbanje sa 7.647 kg/ha
- kukuruza — Babić Antun iz Babine Grede sa 15.989 kg/ha
- šećerne repe — Miličević Ivica iz Soljana sa 87.933 kg/ha
- mlijeka — Debak Mijo iz Štitara s 38.447 litara
- mesa — Serezlija Manda iz Gradišta s 21.140 kg svinjskog mesa.

Svim rekorderima kao i rekorderima pojedinih klubova, dodijeljena su priznanja, naturalne nagrade, kao i nagradni odmor na moru. U fond nagrada svoje priloge dao je veći broj radnih organizacija i institucija.

U raspravi je učestvovao veći broj natjecatelja, stručnjaka i gostiju. Najveću pažnju izazvala su iznašanja pojedinaca u vezi s nedostatkom reprodukcijanskog materijala, posebno mineralnih gnojiva.

Za učesnike je KUD Županja izvelo vrlo bogat i sadržajan kulturno-umjetnički program.

Stjepan Brlek, dipl. ing

» O V Č A R S T V O «

Prof. dr Novica Mitić — Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd,
1984. godine. Obilježje venac 5/I.

U prvom kvartalu ove godine izašla je iz štampe i pojavila se u knjižarama širom Jugoslavije dugo očekivana knjiga »Ovčarstvo«, čiji je autor dr Novica Mitić, redovni profesor Poljoprivrednog fakulteta, Univerziteta u Beogradu. Knjiga je napisana kao monografsko djelo, pa može poslužiti i kao udžbenik i kao priručnik; dakle, mogu se njome koristiti studenti i nastavnici poljoprivrednih i veterinarskih fakulteta, te naučni i stručni radnici svih profila, kao i svi oni koji se na bilo koji način zanimaju za ovu granu stočarske proizvodnje. Posebno treba istaći, da će ova knjiga posebno korisno poslužiti i svima stručnjacima, kako agronomima-stočarima, tako i veterinarima-tehnolozima, koji se neposredno bave ovčarstvom u društveno organiziranoj robnoj proizvodnji.

Ov fundamentalno djelo je od historijskog značenja za našu ovčarsku nauku i praksu, jer je njegovom pojavom popunjena jedna velika praznina u našoj dosta skromnoj udžbeničkoj literaturi. Tek nakon punih 35 godina, od kako je izašlo zadnje izdanje ovčarstva kao udžbenika (1948. godine), koje je napisao i publicirao pok. Akademik Albert Ogrizek, dugogodišnji redovni profesor Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu, pojavljuje se jedno »Ovčarstvo« od neprocjenjive udžbeničke i stručne vrijednosti. Ono je utoliko vrednije kada se zna da je autor u njega ugradio svoj strpljivi tridesetogodišnji suptilni i sistematski eksperimentalni rad u ovčarstvu. Kao jedan od najeminentnijih jugoslavenskih ovčarskih stručnjaka, kako na naučnom, tako u nastavnom području, znalački je u ovu knjigu ugradio rezultate istraživačkog rada gotovo svih domaćih ovčarskih stručnjaka, a zatim selektivno uključio i analitički prikazao i sve najznačajnije svjetske rezultate. Ovaj odgovoran i delikatan posao nije mu bilo teško obaviti, pošto je autor tijesno surađivao sa svima nastavnim i naučnim institucijama, te proizvođačkim organizacijama naše zemlje. Osim toga, autor je proveo mnogo vremena na brojnim studijskim putovanjima u najvećim ovčarskim zemljama svijeta i učestvovao je na gotovo svim međunarodnim i stručnim skupovima organiziranim u poslijeratnom razdoblju.

Knjiga »Ovčarstvo« štampana je latinicom, formatat 17 x 24 cm, na 508 stranica, a u tekstu se nalazi 75 tabela, 75 crno-bijelih slika i crteža, te 25 kolor-fotografija.

Gradivo u knjizi sistematično i konzistentno je izloženo u 11 poglavlja. **Prvo poglavlje** obrađuje ekonomske aspekte ovčarske proizvodnje, stanje i distribuciju svjetske populacije ovaca, proizvodnju i potrošnju ovčjih proizvoda, te strategiju unapređenja i sisteme ovčarenja. **Drugo poglavlje** govori o porijeklu i domestikaciji ovaca. **Treće poglavlje** opisuje anatomsko-fiziološke osobine ovaca, zakonitosti rasta i razvitka, te način određivanja dobi ovaca. **Četvrto poglavlje** sistematično prikazuje sve tipove ovaca, te klasifikaciju pasmina ovaca i njihove morfološke i fiziološke osobine. **Peto pog-**

lavlje vrlo obimno saopćava sve tajne reprodukcije, a napose teoriju i tehniku razmnožavanja; u ovo poglavlje autor je ugradio svoje brojne naučno-istraživačke rezultate, a napose spoznaje iz indukcije estrusa i oplodnje ovaca u razdoblju anestrije. **Šesto poglavlje** tretira proizvodnju i osnove poznavanja ovčjeg mesa, a napose ocjenjivanje i klasifikaciju mesa. **Sedmo poglavlje** obrađuje proizvodnju i poznavanje ovčjeg mlijeka, a naročito teoretske osnove sekrecije mlijeka, te faktore koji utječu na proizvodnju mlijeka. **Osmo poglavlje** opširno prikazuje proizvodnju i poznavanje vune, te ocjenjivanje i metode klasifikacije vune. **Deveto poglavlje** je vrlo originalno obrađeno sa stanovišta proizvodnje i poznavanja ovčje kože i krzna, a napose upućuje čitaocu na metode ocjenjivanja kvaliteta karakulskih kožica. **Deseto poglavlje** govori o genetskim osnovama i nasljeđivanju osobina, te o metodama uzgoja, selekcije i oplemenjivanja ovaca. U ovome dijelu autor je iznio i svoja dvadeset godišnja istraživanja na kreaciji domaće oplemenjene pirotske ovce. **Jedanaesto poglavlje** ukratko prikazuje sve tehnološko-tehničke faktore o kojima treba voditi računa kod izgradnje novih ovčarskih farmi industrijskog tipa.

I na kraju ovoga prikaza, neka mi bude dozvoljeno, da još jednom izrazim svoju najvišu ocjenu i preporuku za ovo djelo od evropske i svjetske vrijednosti, uz napomenu, da autor u drugom izdanju nastoji ugraditi još više domaćih naučno-istraživačkih rezultata.

Prof. dr Stevo Jančić